

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно 1 „ — „
для заграниці 20 рублів або
40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділь і ру-
ських свят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за
оплатою 6 кр. від стрічки;
а в „Надісланім“ по 10 кр.
від стрічки.

Власний дім.

Заходи читальників в Борщеві, котрі — як ми писали в попереднім числі — ставлять одноповерховий дім на поміщене своєї читальні і Народної Торговлі, наводять нас на думку виправді не нову, але таку, котру треба від часу до часу пригадувати всім читальням. Іде о то, аби кожда читальня старала ся чимскорше мати свій власний дім, щоби не тиняти ся в комирнім. Все що своя хата, то не чужа.

Читалень руских і в Галичині і на Буковині маємо досить багато, але всі ми знаємо, що багато з тих читалень зовсім заснітило ся і не проявляє ніякого життя. Шукаючи за причинами упадку тих читалень, ми звичайно — і не без рачії — бачимо єї в байдужности інтелігенції сільської, в інтригах і т. п., але на се мабуть кладемо за малу вагу, що читальня без власної хати не має через то першого і найголовнішого услівя розвою. Читальня повинна бути казином для селян; коли-ж міститься в чужій, звичайно тісній хаті, то її помістити не може тільки людей, кілько не раз збере ся, і не може дати тих вигід, які дає власний дім. Маленьку комнату, наняту на читальню, заповнить цілком кільканадцять людей, а прочим членам читальні нема де подіти ся.

Ми мусимо погодити ся з тою думкою, що освіту поправді ширимо не поміж найбіднішими селянами і міщанами, лише поміж такими, котрі ще щось мають. Селяни зовсім бідні, голодні хліба, необуті і непевні завтрашнього дня, — то не є матеріял на членів читальні, бо у них найважливіша справа кожного дня — то кусень хліба, який мають роздобути для себе і родин. Щоб займатися читальнею, на те у них нема ні часу ні охоти.

За те читальники походять звичайно з тої верстви по селах, в котрій люди по-за роботою находять ще троха часу на розривку, на часописи і книжки. Доки читалень не було, ті люди, жадні новин, охочі до балаканя, сходили ся по корнмах і плюгава жидівська буда була казином для них. Від коли-ж настали читальні, они в вільний час користають з них. Показує ся, що там, де читальня має свій власний дім, а в тім домі є ще й крамниця, в котрій можна випити бодай гербати, — там люди попросту не потребують коршми, їм читальня дає вже то, чого перше глядали і находили в корнмах.

Дехто думає, що читальня то місце лише для дуже поважних розмов і наук, що там подібно як в церкві мають селяни слухати дальших проповідий на тему моральности і науки. Ся думка хибна, бо ко-

ли читальня поверне ся на такий строго виховуючий заклад, то людей не стягне, а противно багато розжене, не маючи в собі того божественного чару, який має церков. Читальня має селянам подавати не лише науку, але й розривку, бо ніхто мабуть не такий цікавий на дотепи, шутки і забави, як наш селянин, котрий до того любить таку розривку не на сухо, а принаймні при склянці гербати. Розривки нашого селянина не вибагливі, але проте мусять мати доконче форму якогось маленького празника.

Де при читальні в однім домі є й крамниця, там люди більше горнуть ся і до читальні і до крамниці, там видко якесь життя. І особливо користо єсть, мати читальню разом з крамницею в однім домі, а не окремо. У власній хаті чують ся читальники свободними, звичайно мають більше місця, тому й сходят ся туди радішше. Коли в такім громадскім домі комната є обширна, то в ній можуть відбувати ся і забави сільські, танці в мясниці і вечерки. В Америці не соромить ся церков уряджувати для своїх вірних балі; чому-ж би за таке не могли прийняти ся наші читальні?

Отже першою повинностию кождої читальні єсть: постарати ся як найскорше о власний дім, в котрім містилась би читальня, велика комната на сходини і крамни-

БРУС.

(З життя сільського учителя).

Написав

Мирон Кордуба.

Кажуть люди, що коли поділити ся з ким радістю, то єї в двоє прибуде, а коли смутком, то єго в половину убуде!

Радостью не стану з ніким ділити ся, бо єї я не зазнав. Не знаю навіть, що означає то слово „радість“!

А горем! Тим нема з ким ділити ся! Кому розкрию своє серце, коли я один однісенький, як палець, на світі? Родичам? Коли они мене не в силі зрозуміти. Они люди прості; думають, що як ношу сурдутину, то я вже щасливий! Раз став я сестрі розказувати своє горе, а она й до половини не дослухала! ще й чудним мазяєм назвала! Приятеля у мене нема — самі холодні лица, нідно серце не забеживіше до мене. Хиба прийде ся числити у приятелі тих, що не кепкують собі з мене у вічі!

А може любка розважить мою тугу і пригорне до серденька?... Ох! об тім я не раз мрів за молоду і се додавало мені сили до борби, пхало мене все в перед. А тепер! Куди бурлаці до любки!

А проте я мушу перед кимось отворити своє серце, бо оно трісне — чую, що трісне от за часочок. Так напучнявіло з туги і горя.

Єсть спосіб! От вилию всю смуту на папір. Він терпеливий — все знесе. А мені видавати-ме ся, що я оперши голову на лоно любки говорю їй казку про минулі літа, давні часи. Ох! що за чарівна гадка!

Так я починаю:

I.

Я — казали люди — вже вродив ся нещасливим. Мати привела мене на світ у полі в жнива. Жала на паньскім тай і злягла під півкопком щось ще на кілька неділь передслухним часом. Зараз і занесли мене до попа охрестити. Батько думав, що я от-от і переставлю ся. Піп як раз під ту пору за щось косим оком дивив ся на батька тай охрестив мене Теопомтом. Годі було змагати ся: „яке собі імя приніс, таке нехай носить!“

Однак мені не хотіло ся так скоро умирати. Ще таки при хрестинах розверещав ся я на цілу губу, так, що куми сейчас стали ворожити мені довгий вік. І я жив! Жив рік, жив другий, жив третій. Вже став сам за поріг вибігати і розглядати ся по обійстю. Тут не то, що в душний хаті: і просторо і гарно, а тільки нових річий, що дивлю ся бувало на все і надивитись не можу. Ніхто за мною не наглядав, бо й не було кому! Батька по тижневи дома не бувало — по фірманках їздив, а мати цілісенький день на зарібках. Лише одним одна сестра, літ семи, ча-

сом показувала мені децю. Але й она мусіла гуся пасти.

Раз я наважив ся подивити ся, що там видко по-за огорожею, що замикала наше обійсте. Але до клямки хвіртки не міг дістати, аж підкотив камінь один-другий, виліз і так вітчинив хвіртку. Опинив ся на улиці.

Тут грало ся кілька хлопців більших від мене. Мені стало цікаво, що они роблять і я підбіг до них.

— Що ти ту хочеш? — гримнув один на мене. Я злякав ся і не міг з місця рушити ся.

— Чий се? — поспитав другий.

— Та се Телепонт! Не знаєш? — відповів той, що вів перед.

— Ха-ха-ха! Телепонт, Телепонт! — закричали діти і обскочили мене зі всіх боків. Той скубнув, той штовхнув, а инший і вдарив.

Я розплакав ся в голос... Діти розбігли ся. Від сего часу я не виходив до дітей. Мені видало ся, що они — ті „вови“, якими мене часто сестра і мати страшили, що коли тільки покажу ся між ними, знов мене бити-муть.

Батько дивить ся, бувало, на мене і каже до матери:

— Та-бо то, жінко, наш хлопець дурноватий буде, чи щось! Деся дитина в тім віці бігає, збиткує! А то ходить, мов обухом прибите, ніколи й не засміє ся. Не будемо ми мали з него потіхи!“

Мати бувало зітхне тай тільки! А я собі

ця. В тім домі може бути також каса по-жичкова, або й шпихір (амбар); — взагалі громадський дім повинен збирати у себе всю громаду і давати їй попри науку ще й вигоду та розривку.

Повитане митрополита Аркадія Чуперковича.

Доповняємо наш опис приїзду митрополита в Чернівці ще деякими подробицями:

В неділю, о год. 10-й зраня від'їхав з Чернівців особний поїзд з делегатами комітету для повитання митрополита Чуперковича до Залуча. На чолі тої депутації, зложеної виключно з Румунів, стояв бар. Мустаца. Кажуть, що до неї прилучилися архимандрит Филипович і п. Тимінський. О годині $\frac{3}{4}$ 12 вполудне прибула та депутація від гр. пр. вірних до Залуча, куда о 12 год. приїхав митрополит Чуперкович зі Львова. Єго повитав архимандрит Калінеску волоською промовою, в котрій по руски сказав єї слова: „Вірна православна паства витає тебе радістним серцем, з довірем і любовію, з певною надією на користну і щасливу діяльність свого висвященого архиєпископа.“ Впр. митрополит подякував за повитане і замітив, що знає свої повинности супроти церкви, єї вірних і супроти монарха, котрий назначив єго ласкаво митрополитом. Але він жадає також від духовенства совісного сповнювання обовязків для добра вірних і держави. — Іменем церковних патронів повитав митрополита коротенькою бесідою пос. др. Вольчинський. Опісля слідувало повитане від депутацій селянських, в імені котрих промавляли по волоски Василь Дяк з Дорни, а по руски Василь Снятинчук з Кіцмана. По руски витали впр. митрополита ще о. Хариневич і уч. Маковівич.

По короткій перекусці рушив особний поїзд до Чернівців. Серед грімких окликів переїздив поїзд шлях аж до святочно прибраної стайції Неполоківців, де поставлено триумфальну браму. Там повитав впр. митрополита кіцманський староста Захар з урядниками староства, а іменем духовенства протоєрей о. Мартинович. На промову старости і протоєрея відповів митрополит, дякуючи всім притомним за сердечне повитане і запевняючи їх о своїй прихильности. В Лужанах повитав впр. митрополита протоєрей Гомівка з духовенством, а по кількох мінутах від'їхав поїзд до Чернівців, де прибув о $\frac{3}{4}$ 1 год. зполудня.

Тут очікували на гарно прикрашенім двірці впр. митрополита заступники державних і автономічних властей, депутації міст, церков і то-вариств. Передовсім повитав впр. митрополита краєвий президент гр. Гоєс сердечними словами, на котрі митрополит Чуперкович у відповідь запевнив о своїй вірнопідданости для цісарского дому і о щирій волі направити все те лихо, яке тепер діє ся в православній церкві. По представленню російского консула Панчудзева промовив маршалок краю Лупул, а по ній повитав митрополита генеральний вікарій о. Володимир Рента по волоски іменем цілого православного духовенства.

Ще витав митрополита бурмістр Чернівців Кохановський, університетський ректор Евсєвій Попович, куратор протестантської громади в Чернівцях Яків Маєр, президент кагалу Нафтаї Тіттингер і рабін др. Розенфельд, вкінці депутація іменем товариства волоских дам і заступників міст Радівців та Сучави. Всім тим депутаціям дякував впр. митрополит за щире повитане і обіцяв бути оборонцем всего доброго і позиточного.

З двірця рушив цілий похід до міста. В першій повозі їхали відпоручники комітету для повитання: ректор духовної семинарії о. Михайло Драчинський і старший управитель почти Чунтуляк; в другім їхав чвіркою білих коний митрополит з президентом краю, а за ними довгий ряд повозів з ігратулянтами. Коло брами церкви єєв. Параскеви повитали митрополита духовенство і діякони в ризах, питомці духовної семинарії і братства та заступники військових властей. В церкві повитав митрополита волоською промовою професор богословія др. Тарнавський, а впр. митрополит мав опісля волоську промову до зібраних. В промові підніс свою вірнопідданість для цісаря і єго дому, а потім говорив про віру, любов і надію яко три головні чесноти християнські.

З церкви удав ся впр. митрополит до своєї резиденції, а за ним поїхали депутації. По дорозі були уставлені ученики шкіл і процесії. Коло брами резиденції промовив ректор духовної семинарії о. Драчинський по волоски, а опісля заступник патронів церковних Іван Табора. Серед співу поіфовали генеральний вікарій о. Рента і архимандрит Калінеску впр. митрополита до єго комнат, а відтак до домашньої каплиці, чим ціле торжество закінчило ся.

Оно мало ту характер волоский, бо в Чернівцях не почув руский наріз з уст впр. митрополита ні одного руского слова.

Про переїзд митрополита через Лужани пишуть нам з того села: „Задля переїзду митрополита Аркадія з Відня до Чернівців зібрало ся

в неділю множество народу около тутешного двірця прибраного зеленою, а на самім переді стояли: пять євєєв з Кіцманським протоєреем на чолі в білих ризах, процесії з Лужан і околичних сіл, рада громадска з Лужан, школа, Руска Читальня з синьо-жовтими фанами, жида з торою і прочі урядники тутешні. Над'їхав особний поїзд перед перон, роздали ся трикратні вистріли з моздрів і митрополит вийшов з сво-го вагону, привитаний насамперед протоєреем впр. о. Гомівкою: „Благословен грядий во імя Господне“, де висказано радість духовенства і вірних про щасливе прибуте новоіменованого Архипастыря.

Митрополит відозвав ся также по руски: „Ласкою Єго Величества став я достойний іменованя на архієпископа і митрополита Буковини і Далматії і як довго позволит Всевишний радувати ся кріпостью, буде наше старане бути тої ласки достойним, сповняючи уряд свій по справедливости і отцівській журливости. Грижі богато требе званіє архиєрейское, але наш наріз добрий, наш наріз щирый, наш наріз робітливый, наш наріз богобойний — тому і грижа і труд коло єго спасенія стануть легкі і уменьшуть ся журба над тягарем нашого уряду.“ По сїм виступила дівчинка з школи Лужанської і сказала: „Ваша Еміненце! Молодіж школи Лужанської передає сї пушкі на знак своєї дитинної любови і преданности і прирікає, що коли пушкі розцвітуть ся, коли ми підростемо, будемо щирими і зичливими членами нашої прадідної церкви“.

Видимо урадований поблагословив митрополит школярку і взяв до рук прекрасний букет з камелій.

В імені громади привитав Єго Еміненцію п. Пшиборовський. По сїм виступив, окружений соткою читальників з синьо-жовтими фанами в руках, голова нашої читальні, знаний руский патріот ґазда Дьордій Мойсюк з хлібом-солою і єго грімко і прекрасно виголошена промова заімпонувала так Єго Еміненції, як і всім зібраним. Він сказав: „Тату наш преосвященний! Нарід руский видів богато лиха, нужди і грижі, терпів і терпить, але він добрий і нема страху єму помагати, бо наріз пізнає і вдячний своїм добродіям. Нарід християнський руский радує ся, що наш тато єго похвалили за те, що ми робітливі, добрі, щирі і богобойні, і ми просимо о опіку у нашого тата рідного. Витайте, владико! прийміть сей дар від Лужанської читальні рускої“ Митрополит взяв до рук великі колачі умаєні ріжновітним вінком і сказав: „Буду грижати ся (се з волоска — Ред.) і за Вас і за просвіту“, почім наріз кликнув трикратно „Слава“, митрополит поблагословив цару і від'їхав до Чернівців.

байдуже! Нераз годинами думаю, чому то батько такий недобрий і коні, що тягнуть такий важкий віз, батою б'є. О! то мусить їх боліти — аж доскіт іде. А они й не плачуть! Або що я наплакав ся, коли раз бачив, що мати курку різала!...

До роботи мене не брали, хоч мені вже на шестий рік ішло. „Він до нічого не здалий!“ — каже батько тай махне рукою. „Хиба дай єму гуси пасти!“

— Ага! вигадав! — відказує мати — що-би ще де гуси позанашував! Не хочу! Нехай уже йде радше до школи!

— Та про мене! Хай іде! Він однаково нам на нічо не придав ся!

Так я й пішов до школи!

II.

Учителька мене незлюбила. Я був собі поганенький: худощавий, нездоровий, а волосє якось чудно стояло мені на голові. Бувало, других гласкає по голові, а навіть поцілує — а на мене ніколи й не кине ласкавим оком, хоч я учив ся найлучше за всіх. Дітвора не любила мене ще дужче. Тихий, не мішав ся я ніколи до їх забав і збитків, а они сего не любили — диком визвали.

— Дику, дику! — гукають нераз — що ти так вивалив очі як теля на мальовані ворота?.. Я мовчу, бо що їм скажу?

— Та кажи-бо, коли питають! — розлю-

тять ся та починають штовхати і щипати з усіх боків.

Нехай штовхають! А я їм покажу, що не заплачу. І не плачу я, хоч слюзи самі іхвають ся.

Одного дня прийшов до мене на павзі Олекса Кушнір, мій найбільший ворог, та взяв за руку:

— Ходи! — каже — я тобі щось покажу!

Я видивив ся на него здивованими очима.

Так приязно він ще до мене ніколи не говорив.

— Ходи, дурний! Не бій ся!

Ми вийшли. На городці стояли хлопці двома лавами напротив себе. Я не знав, що се буде і оглянув ся довкола. Та в сю мить іхнув мене Олекса на хлопця, що стояв з краю в лаві. Я не впевнів отямитись, як той відонхнув мене до другого, той до третього... Так перейшов я між лаву і вкінці упав на землю. Ціла юрба зареготала ся.

Від друляня боліли мене плечі і боки, а тепер падаючи стовк я собі й коліно. Як не заплачу потім в голос!...

„Бе-е-е! бе-е-е!“ — передражнявали ся всі діти: „Цапок бекає!“ А Олекса таки над самим моїм ухом бекає.

Я скипів. Так підло онукав мене підлецуванем і ще сьміє ся! Зірвав ся з землі і вдарив Кушніра між вічі.

Олекса в крик, діти собі — надбігла учителька.

„Що такого? Хто тебе бив?“ — до Оле-

кси, а сама аж трусить ся зі злости. Любила, бачите, єго найбільш зі всіх дітей.

Олекса і діти показали на мене.

„То ти, почваро, будеш мені ту голови розбивати! — крикнула і довга важка лінія опинила ся на моїй спині, руках і плечах.

Мене здавило за серце, здушило за горло. Але я не плакав.

III.

Так то минали мені літа в сільській школі. Один лиш панотець, що від часу до часу приходив „на катехіз“, був ласкавий для мене і ставляв мене за примір другим. Нераз кликав до себе, частував яблуками або чим иньшим, гладив по голові і захожував до науки: „Вчи ся, дитинко, — колись будуть з тебе люди“. А й батькови говорив, що вартало би дати мене до шкіл. Батько спершу сьміяв ся: „От єгомоєсть шуткують собі! Мій Телепон до простої роботи не здалий, а не то до книжок!“ Але коли панотець не перестав про се говорити, раз зажу-рений прийшов батько до дому.

— Чуєш, жінко! — гукнув ще з порога. — Єгомоєць конче хоче, щоби я дав Телепона до шкіл!

Мати недовірливо глянула і здвинула плечима: „Та що тобі, Іване, захоче ся паньства! Та-ж у школах самі пани! Там треба богато платити!“

— А що мене то обходить! Хай єгомоєсть

Нам дуже стало відрадно, що митрополит Аркадій віднісся до нас щиро і відверто і промавляв виключно по руски, хоч то прийшло йому дуже тяжко, яко родовитому Волохови. Але нам миліший є подекуди перекирвані рускі слова з правим змістом, як медові слова его пок. попередника, затроєні тайною ненавистю. Відтак бажали би ми, аби весь нарід руский за примір взяв собі щирого борця за права руского народу, нашого Дьордія Мойсюка з цілою тутешньою читальнею, що так красно виступив на привіт митрополита, та справді через свою організацію і карність перед веде в Лужанах і околиці і промонує свідомо ліпшу будучність для Русинів. Волоска господарка тут вже не причім, що міг видіти бар. Мустаца і о. Калінеску, котрі на промову ч. Мойсюка удобрюючи потакували головами — перед людьми.

Ж.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 6-го мая 1896.

Відзначенє. Директор черновецького товариства музичного, п. Войтїх Грімалі, Чех-композитор, що Русинам знаний із своїх виступів на руских концертах, одержав від цїсаря золотий хрест заслуги з короною.

Вечер в пам'ять Т. Шевченка, устроюваний дня 30-го квітня народними товариствами в Коломиї, випав під кожним взглядом гарно. Відчит проф. Пачовського і деклямації та сльїви держали численну публіку постійно в одушевленню, котре знати було найбільше при кінці вечера, при появі живого образу. По вечерку відбувся ще спільний комерс.

Між гр. пр. духовенством мають в недалекий будуччий наступити деякі важні зміни з нагоди інтронізації митрополита Чуперковича.

Поминальне богослуженє за бл. п. бар. Моріца Гірша відбуло ся в неділю, дня 3-го с. м., в черновецькій божниці. По відсльїванню богослуженя мав рабін др. Розенфельд гарну промову про жите і наміри бар. Гірша. Він представив жите покійного яко приклад житя чоловіколюбця взагалі. Жиди численно зібрані поминали свого добродія.

Зі Стрия доносять, що дня 15-го с. м. відбудуть ся там загальні збори філії „Просьвіти“ сполучені з льосованем предметів господарських. Зраня відбуде ся заупокійне богослуженє за бл. п. Омеляна Огоновського, а попоудни збори з

платять! Мені казали, що я потребую лиш п'ятку місячно давати і то лиш через чотири місяці. Потім він буде вже з якоїсь каси гроші брати.

— Та про мене, хай собі їде до шкіль — бовкнула мати, засуваючи горнець у піч — він і так мені на нічо не здав ся!

— Тай мені ні! Такий великий вигнав ся, а навіть провести коний не вмів.

Мені так в грудях серце аж забило з радощів. Цілими ночами я не спав і передумував, як то я поїду до великого міста. Видів вже себе між паничами у школі, перенесений немов у якийсь розкішний новий свїт. Буду мати книжок цілу купу — може навіть тільки, як сам панотець їх має! Стану мудрим, ученим, всі мене поважати-муть: навіть війт і писар здійме шанку передо мною...

І мої мрії здійснились! Мене повезли до Львова до бурси. Я став вчашати до учительської семинарії. Ані одна сльоза не потекла мені за рідним селом. Та за чим мені було тужити!? Там всі сміяли ся з мене, поштовхували мене — тут чекало мене нове жите.

Так почало ся нове жите!...

Нове жите? Ха-ха-ха! Та чим же-ж оно було нове? Хіба тим, що старі злидні появили ся в новій формі...

(Конець буде.)

такою програмою: 1) справозданє з діяльності уступаючого виділу; 2) справозданє касове; 3) вибір нового виділу; 4) самостійні внесення членів; 5) виклад д-ра Олесницького про 1848-ий рік; 6) виклад п. Василя Короля зі Львова, делегата головного виділу „Просьвіти“, на темат економічної організації; 7) льосованє предметів господарських поміж членів товариства; 8) продукції хору „Бояна“ і деклямації.

Самосуд. В грудні м. р. засудив черновецький суд присяжних Стефана Ткачука за скритоубійство тещі на кару смерти через повішенє. Вже рік перед тим був Ткачук опустив по кількарічній в'язниці карний заклад за убійство свого тестя. На его відклик помилював его цїсар, а найвищий трибунал змінив ему кару на дожиттєну в'язницю. Ткачук вислухав в суботу зраня сего вироку рівнодушно. Коли в неділю вийшли арештанти, що були разом з ним поміщені в одній комнаті, він повісив ся на низькій грубі сидячи. Як з ран на шиї і на грудях можна було пересвідчитись, борба з смертю була страшна. В полудне наїшли Ткачука умерлого.

Підкинєна дитина. В понеділок зраня ішов один селянин з Молодієва на роботу і найшов в ярі на Семигородській улиці новонароджену дівчинку. Він приніс єї на поліцію. Там наїшли при дівчинці карточку, на котрій було по жидівски написано, що дівчинка є жидівкою. Поки що передано дівчинку опіці міської мамки і заряджено слідство.

Хитрий жид. В турчаньскім повіті панувало піянство майже у всіх селах так, що більша часть селяньського маєтку була в руках жидів-арендарів. З тої причини наступила страшна нужда, а щирі люди взяли ся тоді ратувати нарід від біди. Вкінці удало ся в кількох селах спонукати селян до обіту, що через п'ять літ не будуть пити горівки. Зачали наставати помалу порядки, а жиди-шинкарі з горя не знали що діяти. Та пішов один жид до голови по розум — а у такого шинкаря він все є на своїм місці — і придумав от що: аби люди, котрі присягали від горівки, не потребували соромити ся перед свїтом, що они помимо присяги п'ють горівку, уладив шинок для тих селян в пивниці. Таке стало ся в Турції, де до шинку Блюма снішати люди цілими товпами.

Дрібні вісти. Інспекторат залізниць в Чернівцях переніс ся вже на Паньську улицю ч. 9. — Кілька громад із стрийського і жидацького повіту подали петиції до ради державної о нову ревизию катастру ґрунтового в Галичині. — Почтовим експедитором в Борівцях став Володимир Варницький. — В Чернівцях отворив нову друкарню п. Омелян Канарський при ул. Головної ч. 10. — В коршмі коло Радехова посперечав ся надстражник фінансовий Шльосер з одним жандармом, а сей в злости заколов Шльосера багнетом. Заряджено слідство. — В Заліщиках відбув ся сими днями поєдинок, в наслідок котрого поручник Антін Ільгнер згинув. — В Судовій Вишні отруїв ся 27-літний ветеринар Бронислав Осостович. Причиною самоубійства має бути нещаслива любов.

Помер — в Сяноці Франтішек Долїста, довголітний капельмайстер руско-народного театру, проживши 54 літ.

Хліб без муки.

Ви пригадуєте собі певно ту новинку, що в зимі сего року переходила з одної часописи в другу, новинку цікаву для всіх, що їдять хліб, а таких чей же і на нашій Русі єсть багато. Сказано було в ній, що тепер можна печи хліб без муки. А то що за новина? — спитаєте ви певно ще й нині, немало тим здивовані — як же можна печи хліб без муки? А видно, що можна, коли тепер вже й печуть такий хліб. Хоч у нас не зараз такий хліб появить ся (звичайно, ми собі до веслого пізні), але послухати, як то можна печи хліб без муки, то таки кождий з нас цікавий. Тому й скажемо тепер про се дещо більше, ніж було сказано в згаданій новинці в зимі.

Вся загадка печеня хліба без муки дежить в тім, аби хліб печи просто з зерна немеленого, а не з меленого. Ніхто би не сподївав ся, яка велика різниця між хлібом з зерна, а хлібом з муки. Кождий з нас добре знає, як зерно мелють. В муці, яку дістаємо з млина, ми находимо не лише саму муку, але й багато иньших річий, котрі можна докладно оглядати крізь побільшаюче скло. Млинські камені, все наново острені, лишают в муці багато камінного пилу і ми можемо сміло хвалити ся, що наш жолудок, приймаючи через рік хліб, травить притім добрих кілька кільограмів твердого каменя, так неприємно, як жолудок струся. А до того ніхто з нас за тим не слїдить (тай добре робить, бо инакше хліба не їв би), які „сїди“ по собі лишают і в зерні і в муці миши і щурі і дома і по млинах. Ми так мало на чистість зерна звертаємо увагу, що навіть великі лікарі, котрі ловлять побільшаючими склами на кождім кроці різні невидимі міязми і мікрококи, та ними полохають здорових і хорих людей, самі без гризоти з'їдають з хлібом — просто сказавши — екскременти звірят зовсім не маленьких. З тих же млинів парових, де урядженє млинське єсть металеве, ми дістаємо муку ще й з пилом металевим, отже в кождім хлібі міскім з'їдаємо потрошка й залїза. А притім треба знати, що через мелене зерно тратить дуже багато своїх поживних частий.

Щож тут робити, аби ми могли мати муку цілком чисту? Попросту не маємо способу такого, щоби в наших млинах можна було молоти муку без всіх тих неприємностей і шкід. Застановив ся над тим неприємностями один Москаль І. Н. Зиков і придумав спосіб печи хліб просто з зерна. Придумав таку машину, що приготавляє зерно до печеня. Але що Москаль, хоч би який проворний, все таки Німця не перейде, то і Зиков не знав, що із своєю машиною робити тай продав єї купцєви в Ризі, Німцєви Гелінкови. А Німєць сей з машиною вдав ся до Берліна, спік нею хліб з зерна, дав той хліб розібрати славному хемикови Бішофови і порівнати его з звичайним хлібом з муки. Бішоф найшов, що хліб з зерна таки ліпший від звичайного — і так з Берліна пішла по цілїм свїті новина, що такий а такий Німєць Гелінк придумав дуже мудрий спосіб, печи хліб без муки. І став Гелінк славний, бо всі часописи на всіх європейських язиках називали его винахідником того способу. А тимчасом Німєць прибрав ся лише в чуже піре тай певно заробить на тім способі грубі гроші.

Який же той новий спосіб? Передовсім трієрами (такими приладами, що відлучають лучше зерно від гіршого) і віялками очищує ся зерно від пилу і болота, відтак промиває ся его в протікаючій холодній воді, промиває ся так довго, поки в воді не буде вже видно бруд. Воду ту зливає ся і на зерно але ся окріп так, щоби ціле потопало в нїм. Коли збіже постоїть довший час в окропі, то здорове, тяжке зерно впаде на дно, а нездорове, лихе або зіпсованє сплине на воду і его треба забрати на бік. Лишиться ся таким чином саме чисте і здорове зерно, котре дають в машину, що має приготувити тісто. Та машина, на котру Гелінк уже має патент, складає ся з кількох частий. Зерно сунить ся перше на окремім столі і з него тонкими веретвами веуває ся в машину, де дробить ся; звідси маса тіста по звичайній пекарській маніпуляції з киснем, переходить в діжку. З діжки виходить у форми — і ту вже робота машини кінчить ся, а починає ся піч печи, як звичайно. Підчас цілої сеї роботи старають ся, аби робітники цілком не доторкали ся руками матеріалу, — все машина має робити. Єї порушає газований мотор в 25 коний сили і она може на день приготувити хліба з 240 сотнарів зерна.

Яка-ж користь з такого хліба? Хемик др. Бішоф в Берліні порівнював хліби печені на старий і на сей новий лад — і винайшов таке, що хліб з немеленого зерна не лише що чистий, але й задержує в собі 60 до 70% поживних частий таких, які звичайно відкидають ся у свїєвкі і ґрис. До того ще й таньший на кождім фунті о 1 до 1½ кр., що в великих пекарнях значить дуже багато. Не будемо подавати докладного хемічного розбору хліба з зерна, — скажемо лише коротко, що новий спосіб печеня хліба з часом може набрати великого значіння і розши-

рити ся всюди, особливо по містах. А вже що войско перше хопить ся того нового способу, то річ майже певна. Він же дуже вигідний і користний так підчас мира, як і підчас війни, — коли млини не всюди є під руками, а хліба потрібно. В війні певно не будуть і просівати такого очищеного та подробленого зерна крізь сита, бо то річ доказана, що півки зерна зовсім не шкодять жолудкови, а противно дразнять его стінки і спонукують виділяти з себе соки, потрібні до травлення. Чому н. пр. панські діти люблять звичайно дуже грубий разовий хліб? Бо они, хоть того не розуміють, чують потребу таке їсти, жолудок їх того хоче. А як то їм і нам буде колись смакувати хліб, печений просто з зерна?

Як прожимо, то певно й діждемо ся ще того, що бодай по містах будемо могли їсти такий хліб. На селі о него буде трудно, бо хоть то дуже розумна давня гадка, аби для заощадження палива і роботи були по селах спільні громадські пекарні (кілько би через то заощадило ся гроша і часу, о тім люди й поняття не мають), однак з нашими селянами трудно дійти до ладу, трудно їх навчити жити правдивим громадським жителем. Але як би ті машини Зикова показали ся з часом добрими і практичними, а не дорого коштували, то чому би властиво не могли й сільські громади їх мати?

Телеграми „Буковини“.

З дня 6-го мая 1896 року.

Відень. При сьогоднішнім виборі бурмістра віденського вибрано християнського соціала Штробаха 94 голосами против 42 бурмістром. Штробах заявив, що приймає вибір і зробить Люеґерови місце, коли прийде відповідний час.

Відень. Податкова комісія ради державної прийняла внесені пос. Беера, аби по введеню податкової реформи ті податники, що не будуть платити 5 зр., а лише 4 зр. податку, задержали право голосованя.

Льондон. Бюро Райтера доносить урядово з Каїро, що італійське військо в Африці прибуло щасливо до Адіґрату і звільнило тамошню залого.

Царгород. Порта наміряє Вірменина д-ра Шершіяна іменувати губернатором Цейтуну.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

За кожне слово платить ся 1 кр.

Важне для всіх!

Хто із Вп. Читателів хоче що дешево набути або добре продати, най оголосить через нашу газету, то певно не пожалує.

Важне для громад! Одно буковинське місто має дві великі огневі сикавки на продаж. Ціна дуже низька.

Всі прибори до роблення солом'яних уліїв є на продаж. Ціна дуже низька.

Млин кінний з французькими каменями і з всіма найліпшими приборами є в Чернівцях на продаж. Ціна дуже приступна.

Візок для одного коня з двома дислями, плетеним кошом, м'яким сидженем, ще мало уживаний, і шори є на продаж. Ціна дуже приступна.

Американський будильник 1 зр. 65 кр., з календарем 2 зр. 5 кр.

Машина до шитя употреблена, але ще дуже добра, 25 зр. Можна і ратами сплачувати.

Зеґарок стінний з вагою, що лише йде а не бе, 1 зр.; будильник 1 зр. 25 кр., а такий, що бе і будить, 1 зр. 90 кр.

Ножики кишенькові з 2-ма і 3-ма вістрями, 6 тузинів (82 штук) 7 зр. 20 кр. Менше як 6 тузинів не висилає ся.

Машина до плетения пончів і рукавиць, употреблена 25 зр. За помічю сеї машини можна денно 8 пар пончів сплести і то о много краще, як руками.

Фортеп'ян старий на продаж в Чернівцях. Ціна 30 зр.

Французькі зеґарки стінні накручують ся раз на тиждень. Добрі для шкіл, читалень і т. д. 2 зр. 60 кр.

Ціни сих зеґарків суть фабричні для перепродажи. Менше як тузин (12) не висилає ся.

За 7 зр. 20 кр. можна дістати різних річий: 12 ножів столових, 12 вилок, 12 ложок (британія), 12 ложечок, 12 ножів кухонних, 6 ножів для хліба, 6 ножиць сталевих, 6 ножики кишенькових, 2 кохлі (британія).

100 великих св. образів в красках з рускими підписами 5 зр. Близько 40 штук таких образів (кождий иньший) висилає фабрика на взір за 2 зр. Такі образи продають перепродавці по 15 до 20 кр.

Про сі оголошеня (1—13) дає близші відомости Адміністрація „Добрих Рад“ в Рогізні п. п. Садагура.

На кожне замовлене треба прислати поштову марку за 5 кр.

ОСВІН ФЛЕК

в Чернівцях при ул. ратушевій продає

МАШИНИ ДО ШИТЯ

ручні по 20—50 зр., а ніжні по 35—75 зр.

Окрім того поручає

пневматичні біциклі

по ціні 80—350 зр.,

перебирає скінци заведене телеґрафів, телефонів і всякі поправки в тих річах. (Чет. і нед. 7—12).

Рух поїздів залізничних

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-європейского годинника.

Приходять	П о ї з д и						Відходять		П о ї з д и								
	поспішні		особові		мішані				поспішні		особові		мішані				
до Чернівців								з Чернівців									
З Відня, Кракова, Львова, Станіславова, Коломиї і Снятина	1128	.	.	657	1028	550		До Снятина, Коломиї, Станіславова, Львова, Кракова і Відня	347	.	.	941	929	538			
З Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	.	.	912	1000	523		До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	.	.	717	1048	616			
З Новоселиці, Садагури	.	.	.	.	.		1113	950	До Садагури, Новоселиці	.	.	.	.	.		430	621
до Львова								зі Львова									
З Відня, Кракова	130	510	.	655	930	955		До Кракова і Відня	250	1100	440	955	645				
З Букарешту, Сучави, Чернівців, Станіславова	955	.	.	613	728	201		„ Підволочиск	211	600	.	930	1045				
З Підволочиск	230	1005	.	805	510	.		„ „ з Підзамча	225	614	.	948	1112				
З „ на Підзамче	218	950	.	742	445	.		„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	610	.	.	1025	245	1015			
Зі Стрия.	.	.	.	1210	8	150		„ Стрия	.	.	.	522	935	722			
З Белзця	.	.	.	800	545	.		„ Белзця	.	.	.	915	705				
Зі Скольного і Стрия	.	.	.	1010	.	.		„ Скольного і Стрия	.	.	.	.	.	305			
З Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)	.	.	845	.	.	.		„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	840	.	.	.	.	.			

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано. — Середно-європейський час ріжнить ся від львівського о 36 минут, а від черновецького о 44 минут; коли на залізницях є 12 год., то на львівськ. годиннику є 12 год. 36 мин., а на черновецьк. 12 год. 44 минут.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.

За редакцію відповідає **Осип Маковей.**